

PROTI BLUDOM HNUTIA SILLON

Notre Charge Apostolique

Encyklika pápeža Pia X. (1910)

Sv. Pius X. Pápež v r. 1903-1914

PROTI BLUDOM HNUZIA SILLON. Notre Charge Apostolique. (Sv. Pius X. 1910)

Ctihodní bratia! Pozdrav a apoštolské požehnanie!

Náš apoštolský úrad Nám ukladá povinnosť bdieť nad čistotou viery a neporušiteľnosťou katolíckej disciplíny, aby veriaci boli chránení pred nebezpečenstvom bludu a zla, najmä keď blud a zlo sa im prednáša úchvatnou rečou, ktorá zakrýva nejasnosti myšlienok a dvojznačnosťou výrazov, ktoré vrúcny citom a krásnymi slovami môžu roznieť srdce pre zvodnú a zhubnú vec. Také bolo mnohokrát učenie hrdých filozofov XVIII. storočia, revolúcie a liberalizmu, ktoré bolo už tak často odsúdené. Ešte dnes sú také teórie Sillonu, ktoré pod skvelou a ušľachtilou myšlienkou, skrývajú často nedostatok jasnosti, logiky a pravdy a z tohoto dôvodu nemajú nič spoločného s katolíckym a francúzskym duchom.

Dlho sme váhali, ctihodní bratia, verejne a slávnostne prejaviť svoju mienku o Sillone. Váš úsudok sa musel spojiť s Naším, aby Nás k tomu prinútil. Lebo milujeme nebojácnu mládež, ktorá sa zomkla pod vlajkou Sillonu a považujeme ju v mnohých ohľadoch za hodnú chvály a obdivu. Milujeme ich vodcov, radostne v nich uznávame veľkomyselné duše, povznesené nad obyčajné vášne a oživené najšľachetnejším nadšením pre dobro. Videli ste ich, ctihodní bratia, preniknutých najživším citom ľudského bratstva na čele tých, ktorí pracujú a trpia, aby ich povzniesli, opierajúc sa vo svojej oddanosti o lásku k Ježišovi Kristovi a vzorne prejavujúc náboženstvo.

Slávne dni Sillonu

Boli to dni po pamätihodnej encyklike nášho predchodcu blahej pamäti Leva XIII. o robotníckej otázke. Cirkev, ústami svojej najvyššej hlavy, rozliala všetku nežnosť svojho materského srdca na nízkych a podrobených a bolo zjavné, že svojím priáním vyvoláva čoraz väčší počet bojovníkov za obnovu poriadku a spravodlivosti v našej rozvrátenej spoločnosti. Neprišli však zakladatelia Sillonu v práve priaznivom okamihu, aby mladých a zástupy veriacich s nádejou získali do svojich služieb? A vskutku, Sillon pozdvihol medzi pracujúcou triedou prápor Ježiša Krista, znamenie spásy jednotlivcov i národov; vyživujúc svoju sociálnu činnosť zdrojom milosti, získaval úctu k náboženstvu aj v málo priaznivom prostredí; zvykal nevedomých a bezbožných hovoriť a počúvať o Bohu, a často sa ozýval v nepriateľsky naklonených konferenciách tvárou v tvár protivníkom, podnietený otázkou alebo posmeškom, aby hlasno a hrdo vyznal svoju vieru. To boli krásne dni Sillonu, to je jeho dobrá stránka, ktorá odôvodňuje slová povzbudení a chvály, ktorými episkopát a Svätá stolica nešetřili, kým náboženská horlivosť bola taká, aby skryla pravý charakter sillonistického hnutia.

Lebo, ctihodní bratia, musíme priznať, že naše nádeje boli v značnej miere sklamané. Nadišiel deň, keď jasne vidiacemu zraku je viditeľné to, že Sillon sleduje znepokojujúce tendencie. Sillon zablúdil! Mohlo to byť inak? Jeho zakladatelia, mladí, nadšení, plní sebadôvery, neboli dostatočne vyzbrojení historickými vedomosťami, zdravou filozofiou a posilňujúcou teológiou, aby bez nebezpečenstva čelili zložitým sociálnym problémom, do ktorých boli strhnutí svojou činnosťou a zápalom srdca a aby na pôde učenia a v poslušnosti sa ochránili proti liberálnym a protestantským vplyvom.

Nechýbali rady, po radách nasledovali napomenutia. Avšak s bolesťou sme zistili, že výstrahy a karhanie sa šmýkali po ich unikajúcich dušiach a neúčinkovali. Pomery došli až tak ďaleko, že by sme zanedbali našu povinnosť, keby sme ďalej mlčali. Sme povinní hlásať pravdu našim drahým zo Sillonu, ktorých šľachetné nadšenie zviadlo na cestu tak nepravú, ako aj nebezpečnú. Sme ju povinní hlásať veľkému počtu seminaristov a kňazov, ktorých Sillon odňal, možno nie autorite, ale predsa riadeniu a vplyvu ich biskupov; sme ju konečne povinní hlásať Cirkvi, v ktorej Sillon seje rozštiepenie a jej záujmy vydáva napospas.

Cirkevná autorita

Na prvom mieste musí byť prísne pokarhané, že Sillon si osobuje právo, vymaniť sa z cirkevného riadenia a autority. Vodcovia Sillonu skutočne predstierajú, že sa pohybujú na pôde, ktorá nie je pôdou Cirkvi, že sledujú len záujmy časné, nie však duchovné, že sillonista je jednoducho katolíkom, ktorý sa venuje záležitostiam pracujúcej triedy ako aj demokratickým myšlienkam, a zo svojej viery čerpá silu k tomu, čomu sa venuje, že pri tom zostáva podriadený všetkým spoločným pravidlám morálky, rovnako tak ako remeselníci, roľníci, hospodári a katolícki politici a pri tom nie je k cirkevnej autorite v žiadnom inom pomere ako oni.

Odpoveď na toto vykrúcanie je príliš jednoduchá. Komu možno v skutočnosti nahovoriť, že katolícki sillonisti, kňazi a seminaristi, ktorí sa do ich radov dostali, majú pri svojej sociálnej činnosti na zreteli len časné záujmy pracujúcej triedy? Kto by toto tvrdil, domnievame sa, že by im krivdil. Je pravdou, že vodcovia Sillonu sa predstavujú ako presvedčení idealisti, predstierajúc v prvom rade povznesenie pracujúcich tried, zbystrujú ľudské povedomie, že ich sociálne učenie, filozofické a sociálne zásady miera k tomu, aby bola spoločnosť opäť vybudovaná podľa nového plánu. Majú osobitné názory o ľudskej dôstojnosti, slobode, spravodlivosti a bratstve a aby sa ospravedlnili za svoje socialistické sny, odvolávajú sa na evanjelium, ktoré podľa svojho spôsobu vykladajú a (čo je ešte horšie) na Krista pretvoreného a znetvoreného. Navyše: toto učenie rozširujú vo svojich študijných krúžkoch, vstúpajú ho svojim druhom a prejavujú ho vo všetkých svojich dielach. Sú teda skutočne učiteľmi sociálnej, občianskej a náboženskej morálky; a hoci by i zavádzali akékoľvek zmeny v organizácii sillonského hnutia, máme právo povedať: že účel Sillonu, jeho charakter, jeho akcie vychádzajú z oblasti morálnej, ktorá je najvlastnejšou oblasťou Cirkvi a že v dôsledku toho sa sillonisti oddávajú bludu, ak sa domnievajú, že sa pohybujú na území, na hraniciach ktorého končia práva vyučujúcej a pastierskej cirkevnej autority. Aj keby ich učenie bolo zbavené každého bludu, bolo by už veľmi vážnym útokom proti katolíckej disciplíne, tým že sa tak tvrdošijne vzpierajú riadeniu tých, ktorým bolo z nebies uložené viesť jednotlivcov aj skupiny po cestách pravdy a dobra. Avšak zlo spočíva oveľa hlbšie; už sme to povedali: Sillon strhnutý falošne chápanou láskou k slabým, uviazol v blude.

Rôznosť stavov

Je skutočnosťou, že si Sillon vytýčil úlohu povzniesť a obrodiť pracujúcu triedu. Avšak na tomto území sú zásady kresťanského učenia pevne stanovené a dejiny kresťanskej civilizácie sú svedkom ich blahodarnej pôsobnosti. Náš predchodca blahej pamäti ich obnovil svojimi prejavmi, ktoré katolíci, zaoberajúci sa sociálnou otázkou, musia študovať a mať stále na zreteli. Náš predchodca jasne stanovil, že povinnosťou kresťanskej demokracie je „udržať rôznosť stavov, ktorá je celkom určite vlastnosťou dobre usporiadaného štátu, a pre ľudskú spoločnosť žiadať formu a charakter, aký jej dal Boh - Stvoriteľ.“ (*Disperes tueatur Ordines, sane proprios bene constitutae civitatis eam deme humano convictui velit formam atque indol esse, qual Deus auctor indidit. Encyklika "Graves de commune"*).

Zvrchovanosť ľudu

Na pranier postavil „*onen druh demokracie, ktorá sa stupňuje až ku zvrátenosti, priznáva v spoločnosti suverenitu ľudu a snaží sa o potlačenie a rovnosť všetkých stavov*“, súčasne Lev XIII. predpísal katolíkom akčný program, jediný program, ktorý je schopný, aby spoločnosť opäť postavil na kresťanské a večné základy a na nich ju udržiaval. Čo však urobili vodcovia Sillonu? Prijali nielen program a učenie odlišné od programu a učenia Leva XIII. (to by bolo od laikov už veľmi odvážne, keby chcejúc riadiť sociálnu činnosť v Cirkvi, boli v rozpore s autoritou pápeža), ale odmietli Levom XIII. naznačený program a prijali iný, jemu úplne odporujúci. Ba ešte viac: odvrhli Levom XIII. do podvedomia už zavedené učenie o podstatných

základných zásadách spoločnosti, tým že autoritu prenášajú na ľud alebo ju úplne potláčajú a úsilie uskutočniť rovnosť všetkých vrstiev pokladajú za cieľ hodný snahy. Na rozdiel od katolíckeho učenia túžia teda, po odsúdenom ideáli.

Základy kresťanskej spoločnosti

Vieme veľmi dobre, že si nahovárajú, že pozdvihnú ľudskú dôstojnosť a tiež príliš opovrhovaný stav pracujúcich tried, že spravodlivo a úplne usporiadajú pracovné podmienky, pomer medzi kapitálom a námezdými robotníkmi a že uplatnením a prehĺbením účinných opatrení budú konečne na zemi podporovať pokrok k väčšej spravodlivosti a láske k blížnemu v ľudskej spoločnosti. Zaiste neobviňujem tieto snahy, ktoré by boli chvályhodné v každom bode, keby sillonisti nezabudli, že pokrok človeka spočíva v rozvíjaní jeho prirodzených schopností novými motiváciami; že spočíva aj v tom, že umožňuje, aby tieto motivácie fungovali v rámci a v súlade so zákonmi ľudskej prirodzenosti. Naopak, ignorovaním zákonov, ktorými sa riadi ľudská prirodzenosť a porušením hraníc, v ktorých pôsobia, je ľudská osoba vedená, nie smerom k pokroku, ale k smrti. To chcú s ľudskou spoločnosťou dosiahnuť. Ich snom je zmeniť prirodzené a starobylé základy a predkladať vyhlídku na spoločnosť budúcnosti, ktorá je vybudovaná na iných základoch, ktoré sa odvažujú vyhlasovať za užitočnejšie a blahodarnejšie než základy, na ktorých spočíva terajšia kresťanská spoločnosť.

Veru, ctihodní bratia, v týchto časoch sociálnej a duchovnej anarchie, keď každý prehlasuje seba za učiteľa a zákonodarcu, treba pripomenúť, že občianska spoločnosť nemôže byť vybudovaná inak, než ako ju vybudoval Boh. Nemožno vybudovať spoločnosť, ak Cirkev nie je položená ako základný kameň a ak nebude nad ňou dohliadať. Veru, civilizáciu nemusíme ešte len vynájsť, ani budovať novú spoločnosť v oblakoch. Bola a existuje ako kresťanská civilizácia, ako katolícka spoločnosť. Ide len o to ju obnoviť, bez porušenia jej prirodzených a Božských základov a znovu nastaviť proti stále a znova sa opakujúcim útokom nezdravej utópie revolúcie bezbožnosti: *omnia instaurare in Christo* (všetko obnoviť v Kristovi). A aby nám nebolo vytýkané, že usudzujeme unáhle a s nespravodlivou prísnosťou o sociálnych teóriách Sillonu, chceme tu ukázať ich podstatné body.

Sociálna teória Sillonu

Sillon sa šľachetnou starostlivosťou usiluje o ľudskú dôstojnosť. Avšak tejto dôstojnosti rozumie po spôsobe istých filozofov, s ktorými Cirkev nemôže v žiadnom prípade súhlasiť. Prvým základným rysom ľudskej dôstojnosti je sloboda, myslená v tom zmysle, že každý človek, okrem vecí náboženských, je slobodný.

Z tohto základného princípu odvodzuje Sillon toto: Dnes je ľud pod vládou nejakej autority, ktorá je od neho odlišná. Musí sa teda z tejto vlády vymaniť: preto je *potrebná politická* emancipácia. Je závislý na "zamestnávateľovi", ktorý vlastní výrobné prostriedky, vykorisťuje ho, potláča a pokoruje ho. Musí zo seba teda toto jarmo striasť: preto *hospodárska emancipácia*. Konečne je ovládaný triedou, ktorá sa nazýva vedúcou, ktorá zaisťuje jeho duševný vývoj prevahou v riadení ľudských záležitostí. Musí sa teda tohto panstva zbaviť: *duchovná emancipácia*. Vyrovnanie stavov v tomto trojitom smere nastolí medzi ľuďmi rovnosť a táto rovnosť je tá pravá ľudská spravodlivosť. Politická a sociálna organizácia, založená na tomto dvojitém základe slobody a rovnosti, ku ktorým sa čoskoro pridruží bratstvo, je tým, čo nazývajú demokraciou. Avšak sloboda a rovnosť tvoria takmer len jej negatívnu stránku. To čo vlastne pozitívne demokraciu dotvára, je čo najväčšia účasť každého jednotlivca na vláde štátu. Tá obsahuje trojaký živel: politický, hospodársky a morálny.

Najprv čo sa týka politiky, Sillon neodstraňuje autoritu. Naopak považuje ju za nutnú, avšak chce ju deliť, alebo lepšie povedané, rozmnožiť a utvárať tak, aby každý občan bol akýmsi kráľom. Autorita, ako pripúšťajú, vychádza od Boha, avšak prejavuje sa v prvom rade cestou volieb alebo lepšie povedané výberom. Stále však zostáva v rukách ľudí; neunikne ich kontrole. Bude to externá autorita, ale len na pohľad. V skutočnosti je vnútorná, pretože je autoritou, s ktorou bola urobená vzájomná dohoda. Všetky ostatné veci budú rovnaké. Ten istý princíp sa bude aplikovať aj na hospodárstvo. Ak bude určitej triede odňaté právo poskytovať prácu, dosiahne sa, že každý robotník si sám sebe bude zamestnávateľom. Tento hospodársky ideál a jeho uskutočnenie nie je - tak sa uisťujú - ideálom socializmu, ale je systémom, pri ktorom spolupôsobia rôzne činitele, ktoré sú dosť rozmanité, aby viedli k úžitku prinášajúcemu konkurenciu a zaručili nezávislosť robotníkov tak, že nebudú závislými na žiadnom zo zúčastnených činiteľov.

Mravný život

Teraz prichádzame k hlavnému aspektu, k morálnemu aspektu. Keďže autorita, ako sme videli, je veľmi obmedzená, je potrebná iná moc, ktorá by ju nahradila a tvorila stálu protiváhu k osobnému egoizmu. Týmto novým princípom, touto mocou je láska k stavovskému a verejnému blahu t. j. k účelu stavov a spoločnosti.

Predstavte si spoločnosť, v ktorej v duši každého jednotlivca spolu s vrodenu láskou k osobnému záujmu a rodinnému blahu prevláda láska k povolaniu a blaho spoločnosti. Predstavte si túto spoločnosť, v ktorej sú vo svedomí všetkých osobné a rodinné záujmy tak podriadené, že pred nimi má vždy prednosť nadradený záujem. Podarilo by sa vytvoriť takúto spoločnosť takmer bez akejkoľvek autority? A nebolo by to stelesnenie ideálu ľudskej dôstojnosti, keď každý občan má dušu kráľa a každý pracovník dušu majstra?

Oslobodenie sa od úzkeho okruhu svojich záujmov, povznesenie sa do sfér záujmu stavu, ba ešte vyššie až do sfér celého národa a konečne do najvyšších sfér humanity (program Sillonu sa totiž nezastavuje na hraniciach vlasti, ale rozprestiera sa nad všetkými ľuďmi až k hraniciam zeme) či toto môže roznieť ľudské srdce láskou k spoločnému blahu, zahrnúť všetkých príslušníkov toho istého stavu, všetkých spoluobčanov i všetkých ľudí? Tu sa zjavuje veľkosť a ideál ľudskej ušľachtilosti uskutočnený známou trilógiou: **bratstvom, rovnosťou, slobodou.**

Tieto tri prvky, a to politický, ekonomický a morálny, sú vzájomne závislé a ako sme už povedali, morálny prvok je dominantný. V skutočnosti žiadna politická demokracia nemôže prežiť, ak nie je ukotvená v hospodárskej demokracii. Ale ani jedna, ani druhá nie je možná, ak nie je zakorenená v uvedomení si ľudského vedomia, že je investovaná s morálnou zodpovednosťou a vzájomne úmerným úsilím. Avšak vznik existencie tohto uvedomenia, takto vytvoreného vedomou zodpovednosťou a morálnymi silami, druh demokracie, ktorý z nej vychádza, bude prirodzene v skutkoch odrážať vedomie a morálne sily, z ktorých prúdi. Rovnakým spôsobom bude politická demokracia vychádzať z korporatívnej vládnej formy. Politická a hospodárska demokracia, budú tak upevnené vo vedomí ľudí s neotrásiteľnými základmi.

To je krátky prehľad teórie, možno povedať sna Sillonu. Na ňom spočíva jeho učenie a to, čo nazýva demokratickou výchovou ľudu: totiž svedomie a občiansku zodpovednosť každého jednotlivca stupňovať až do najvyššej miery, odkiaľ potom vzíde hospodárska a politická demokracia a práve tak aj vláda spravodlivosti, bratstva, rovnosti a slobody. Tento krátky náčrt, ctihodní bratia, nám jasne ukazuje, ako veľmi sme boli v práve povedať, že Sillon stavia učenie proti učeniu, že svoju spoločnosť buduje na teórii, ktorá odporuje katolíckej pravde, že falšuje dôležité a základné pojmy, ktorými sa riadia sociálne vzťahy celej spoločnosti. Tento rozpor sa vyhrotí ešte ďalšími úvahami.

Autorita a poslušnosť

Sillon vkladá štátnu autoritu v prvom rade na ľud, odkiaľ potom prechádza na vladára, ale tak, že moc v ľuďoch stále zostáva. Už Lev XIII. zamietol toto učenie v celej jeho forme vo svojej encyklike o politickej moci „Diuturnum illud“. Hovorí sa tam: „Veľký počet modernistov kráča v šľapajách tých, ktorí v poslednom storočí označili za filozofov a vyhlasujú, že všetka moc vychádza z ľudu, že teda tí, ktorí moc v spoločnosti vykonávajú, nevykonávajú ju ako vlastnú autoritu, ale ako autoritu od ľudu na nich prenesenú a s podmienkou, že im môže byť z vôle ľudu opäť odňatá. Úplne opačný je katolícky názor, ktorý právo vlády odvodzuje od Boha ako prirodzeného a nutného pôvodcu.“ Bezpochyby, aj Sillon túto autoritu, ktorú v prvom rade vkladá na ľud, považuje za autoritu Božského pôvodu, avšak tak, "že vystupuje zdola hore, kdežto v organizácii Cirkvi moc prichádza zhora a zostupuje dole."¹ Nehľadiac na to, že prenášanie moci zdola nahor je neprirodzené, aj Lev XIII. odsúdil tento pokus zmieriť katolícke učenie s filozofickým bludom. Lebo pokračuje ďalej: "Je dôležité proti tomu podotknúť, že: tí, ktorí stoja na čele vlády štátu, však môžu v určitých prípadoch byť zvolení vôľou a rozhodnutím ľudu, bez toho, aby to bolo v rozpore s učením katolíckej Cirkvi. Ak sa však ustanoví vladár voľbou, voľba neprenáša naň autoritu vlády, neprenáša na neho moc, ale určuje len osobu, ktorá ju má užívať."

Konečne, keď zostáva ľud majiteľom moci, čo zostane z autority? Len tieň a bájka! Lebo potom niet zákona v pravom slova zmysle, niet viac poslušnosti. Sillon priznal, že skutočne v mene ľudskej dôstojnosti žiada trojakú emancipáciu: politickú, hospodársku a duchovnú. Budúci štát, ku ktorému speje, nebude mať ani pánov, ani služobníkov. Jeho občania budú napospol slobodní a súdruhovia, všetci králi. Poriadok, zákon by bol atentátom na slobodu. Podriadenie sa nejakej autorite by bolo ponížením človeka a poslušnosť jeho znehodnotením. Či nám však, ctihodní bratia, neukazuje tradičné učenie Cirkvi o sociálnych vzťahoch smer aj pre tú najdokonalejšiu spoločnosť? Či snáď každá spoločnosť skladajúca sa od prirodzenosti z tvorov nezávislých a nerovnakých, nepotrebuje autoritu, ktorá by jej činnosť riadila k spoločnému blahu a ktorá by jej ukladala zákony? A ak sú v spoločnosti ľudia skazení, a takí budú vždy, nebude treba tým silnejšej autority, čím egoizmus zlých sa ukáže nebezpečnejším?

Môže byť ďalej, bez zásadného omylu v pojme slobody tvrdené, že autorita je so slobodou nezlučiteľná? Je možné učiť, že poslušnosť odporuje dôstojnosti? Nemal sv. apoštol Pavol na zreteli ľudskú spoločnosť vo všetkých možných štádiách vývoja, keď veriacim kázal, že každý musí byť podrobený autorite? Či môže človeka ponížovať povinná poslušnosť ľuďom, ak sú legitímnymi náместníkmi Boha t.j. v skutočnosti povinná poslušnosť Bohu? Či odporuje ľudskej prirodzenosti náboženská spoločnosť, ktorá je vybudovaná na základe poslušnosti? Boli svätí otrokmi a ľuďmi ohavnými, keď boli v spoločnosti najposlušnejšími? Je možné si vymyslieť nejaký spoločenský stav, kde by Ježiš Kristus, keby opäť zostúpil na zemi, nebol príkladom poslušnosti, a či by opäť nepovedal: „Dávajte, čo je cisárovo, cisárovi, čo je Božie, Bohu“?

Sillon, ktorý hlása také učenie a svojím vnútorným životom ho uvádza do praxe, seje teda medzi vašou katolíckou mládežou bludné a neblahé pojmy o autorite, slobode a poslušnosti. Pripravuje, ako hovorí, éru rovnosti, ktorá by bola zároveň érou lepšej spravodlivosti. Považuje tiež každú nerovnosť stavu za nespravodlivosť, alebo aspoň menšiu spravodlivosť. Táto zásada, ktorá rozhodne odporuje prirodzenosti vecí, podnecuje žiarlivosť a nespravodlivosť a prevracia spoločenský poriadok. Jedine demokracia vraj založí vládu úplnej spravodlivosti. Vari to nie je nespravodlivé oproti iným vládnym formám, ktoré sa takto znižujú na stupeň vlády nemohúcnosti? Napokon aj tu Sillon odporuje učeniu Leva XIII. Sillon sa mohol v spomenutej encyklike o politickej moci dočítať, že pri analyzovaní spravodlivosti nie je národom zakázané udeliť si vládnú formu, ktorá najlepšie zodpovedá ich charakteru, zriadeniu a zvykom zdedeným po predkoch. Encyklika tu naráža na známú trojakú vládnú formu. Predpokladá teda, že spravodlivosť sa znesie s každou z nich. A nepotvrďuje encyklika o robotníckej otázke jasné a zreteľné možnosti

¹ Marc Sangnier, Discours de Rouen, 1907

uplatňovania spravodlivosti v existujúcich organizáciách spoločnosti a nedáva k tomu prostriedky? Avšak Lev XIII. nechcel hovoriť o nejakej spravodlivosti, ale o dokonalej spravodlivosti. Učil, že spravodlivosť sa porovnáva so známou trojakou formou vlády a že vo veci demokracie sa táto neteší žiadnemu zvláštnemu privilegiu. Sillonisti, ktorí tvrdia opak, sa buď zdráhajú počúvať Cirkev, alebo si o spravodlivosti a rovnosti tvoria názor, ktorý nie je katolícky.

Bratstvo

To isté platí aj pre pojem bratstva, ktorý sillonisti našli v láske ku spoločnému záujmu alebo, oproti všetkým filozofiám a náboženstvám, v obyčajnom ponímaní ľudskosti, čím s rovnakou láskou a toleranciou zahrňujú všetkých ľudí a ich utrpenie, či už duševné, morálne alebo fyzické a časné. Katolícke učenie však hlása, že prvá povinnosť lásky k blížnemu nespočíva v trpení bludných názorov, hoci by boli aj sebe úprimnejšie, ani v teoretickom alebo praktickom indiferentizme proti bludom a nerestiam, v ktorých vidíme topiť sa svojich bratov, ale v horlivosti pre mravnú a duševnú nápravu, práve tak ako v horlivosti pre ich hmotné blaho. To isté katolícke učenie nás tiež učí, že prameňom lásky k blížnemu je láska k Bohu, spoločnému Otcovi a spoločnému cieľu celej ľudskej spoločnosti a láska k Ježišovi Kristovi, ktorého sme údmi, takže pomôcť nešťastnému je práve toľko, ako by sme robili dobre samému Ježišovi Kristovi. Každá iná láska je len predstieranie alebo neplodný a pominuteľný cit. Ctihodní bratia, niet iného bratstva, než kresťanskej lásky k blížnemu, ktorá láskou k Bohu a jeho Synovi Ježišovi Kristovi, nášmu Vykupiteľovi, všetkých ľudí objíma, aby všetkým pomáhala a všetkých k tej istej viere a k tomu istému nebeskému šťastiu priviedla. Keby demokracia mala odlišovať bratstvo od takto pochopenej lásky k blížnemu, bola by vzdialená od každého pokroku a znamenala by pre civilizáciu neblahý krok naspäť. Lebo ak chcete, ako si tiež z celého srdca želáme, dospieť k najvyššej méte šťastia ľudskej spoločnosti a každého člena jej bratstva, alebo ako sa tiež hovorí, všeobecnej solidarite, potom je nutná jednota duchov v pravde, jednota vôle v morálke, jednota srdca v láske k Bohu a jeho Synovi Ježišovi Kristovi. Túto jednotu však možno dosiahnuť jedine katolíckou láskou k blížnemu, ktorá je zároveň schopná viesť národy na ceste pokroku k ideálu civilizácie.

Ľudská dôstojnosť

Nakoniec Sillon, keď falšuje sociálne pojmy, hlása bludnú myšlienku o ľudskej dôstojnosti. Podľa neho by človek začal byť pravým človekom, hodným tohto mena, len od toho dňa, kedy by nadobudol silné a nezávislé svedomie tak, že by nepotreboval nad sebou pána a bol by schopný počúvať seba samého, mohol by na seba vziať najväčšiu zodpovednosť, bez toho aby sa previnil proti povinnosti. To sú kolísavé slová, ktorými sa podnecuje ľudská domýšľavosť, akýsi sen, ktorý človeka strháva na cestu blúznenia bez svetla, bez vodcu a bez pomoci, kedy v očakávaní veľkého dňa, ktorý mu má priniesť plné svedomie, bude pohltенý bludom a vášňou. A kedy nastane tento veľký deň? A ak sa nezmení ľudská prirodzenosť (a to nie je v moci Sillonu), nastane vôbec niekedy? Nemali snáď svätí, ktorí priviedli ľudskú dôstojnosť až k jej vrcholu, ľudskú dôstojnosť? A čo malí tohto sveta, ktorí nemôžu tak vysoko vystúpiť, ktorí sa uspokojujú v skromnom postavení, kde ich Prozreteľnosť určila, a ktorí si pokorne, poslušne a v kresťanskej trpezlivosti plnia svoje povinnosti, či nie sú oni hodní mena človeka, ako takí, ktorých jedného dňa Pán pozdvihne z temna, aby ich postavil v nebi medzi kniežatá svojho ľudu?

Končíme svoje úvahy o bludoch Sillonu; netvrdíme, že sme úplne vyčerpali tému, lebo by sme vás museli upozorniť na rovnako falošné a nebezpečné bludy, napr. na spôsob nazerania na disciplinárnu moc Cirkvi. Teraz však musíme zväziť vplyv týchto chýb na praktické správanie a sociálnu činnosť Sillonu.

Duch a metóda Sillon

Učenie Sillonu sa neobmedzuje na oblasť filozofickej abstrakcie. Vyučuje v ňom katolícku mládež alebo ešte viac, pokúša sa uviesť ju do života. Sillon sa pokladá za jadro budúceho štátu, zobrazuje ho tiež tak hodnoverne ako je to len možné. V skutočnosti nie je v Sillone žiadnej podriadenosti (hierarchie). Zvolený, ktorý ho riadi, je vyvolený z množstva pre svoje vlastnosti t.j. pretože sa uplatnil svojou mravnou autoritou a cnosťami. Voľne sa do Sillonu vchádza a voľne vychádza. Štúdiá sa tam konajú bez učiteľa, nanajvýš s poradcom. Študijné krúžky sú v skutočnosti duševnou spoluprácou, kde každý súčasne je učiteľom aj žiakom. Voľné súdružstvo panuje medzi členmi a úplne spája ich duše; odtiaľ pospolitosť Sillon. Nazvali ju "priateľstvom". Kňaz, ktorý do Sillonu vstupuje, znižuje vznešenú dôstojnosť svojho úradu a podivnou zmenou úloh robí zo seba žiaka, stavia sa na úroveň svojich mladých priateľov a nie je ničím iným než súdruhom.

V týchto demokratických zvykoch a teóriách o ideálnom štáte, ktoré sú im základom, spoznáte, ctihodní bratia, tajnú príčinu disciplinárnych pokleskov, ktoré ste tak často museli Sillonu vytýkať. Niet divu, že ste u vodcov a u takto vzdelaných súdruhov, nech to boli seminaristi či kňazi, nenašli úctu, učenívosť a poslušnosť, ktorú sú povinní preukazovať vašim osobám a vašej autorite, že na ich strane pozorujete tichý odpor a že ste s poľutovaním museli vidieť, že sa od nesillonského diela úplne vzdávali a ak boli k poslušnosti donucovaní, len neradi sa podriaďovali. Vy ste minulosťou, oni sú priekopníkmi budúcej civilizácie; vy reprezentujete hierarchiu, sociálne rozdiely, autoritu a poslušnosť, zastarané inštitúcie, kdežto ich duch, naplnený inými ideálmi, sa im nemôže prispôbiť! Ako dôkaz tohto duševného stavu vidíme bolestné udalosti, nad ktorými by sme takmer plakali, a napriek svojej zhovievavosti sa pri nich nemôžeme ubrániť prejavu spravodlivej nevôle. A ďalej, vašim katolíckym mladíkom sa vštepuje nedôvera k Cirkev, k ich matke; učia, že sa jej po 19 storočí nepodarilo zriadiť vo svete spoločnosť na správnych základoch, že nepochopila sociálny pojem autority, slobody, rovnosti, bratstva a ľudskej dôstojnosti, že vedúci biskupi a panovníci, ktorí utvorili Francúzsko a tak slávne v ňom panovali, nedokázali dať ľudu ani pravú spravodlivosť, ani pravé šťastie, lebo nemali ideál Sillonu. Tu veje vánok revolúcie. Preto môžeme urobiť záver, že ak je sociálne učenie Sillonu bludné, je jeho duch nebezpečný a jeho výchova neblahá.

Čo si máme myslieť o činnosti Sillonu v Cirkvi? Jeho katolicizmus je tak málo znášateľný, že ten, kto sa k jeho hnutiu nepripojí, je v jeho očiach takmer vnútorným nepriateľom katolicizmu a vôbec nerozumie evanjeliu a Ježišovi Kristovi! Domnievame sa, že v tejto časti musíme zotrvať, pretože je to práve katolícka horlivosť Sillonu, ktorá mu až do poslednej doby prinášala uznanie, zmužilosť a súhlas. Avšak vzhľadom k jeho slovám aj činom musíme povedať, že Sillon vo svojom učení a vo svojom konaní nevyhovuje požiadavkám katolíckej Cirkvi.

Katolicizmus a forma vlády

Predovšetkým sa jeho katolicizmus znáša len s demokratickou vládou formou, ktorú považuje pre Cirkev za najprospešnejšiu, áno v istej miere akoby s ňou zrastenou: robí teda svoje náboženstvo závislé, na istej politickej forme. Pripomenuli sme už, že Cirkev vždy ponecháva národom samým, aby si zvolili vládu, ktorá najlepšie vyhovuje ich názorom a záujmom. Rovnako ako Naši predchodcovia, zdôrazňujeme aj My, že je bludom a nebezpečenstvom, činiť katolicizmus zásadne závislým na určitej vládnej forme. Tento blud a toto nebezpečenstvo je o to väčšie, ak spája náboženstvo s demokraciou, ktorej učenie je bludné. Tak tomu je pri Sillone, ktorý svojimi činmi v prospech určitej vládnej formy Cirkev ohrozuje, katolíkov narušuje, mládež, kňazov a seminaristov odcudzuje od katolíckej činnosti a kazí živú silu časti národa.

Cirkev a politika

Hľad'te, ctihodní bratia, na ten úžasný rozpor! Práve že náboženstvo má stáť nad všetkými stranami, práve tejto zásady sa dovolávajúc, zdráha sa Sillon obhajovania napadnutej Cirkvi. Zaiste, že Cirkev do politickej arény nezostúpila: bola tam zavlčená, aby ju znetvorili a olúpili. Či nie je povinnosťou katolíka použiť politické zbrane, ktoré má po ruke, na jej obranu, na zamedzenie politických prechmatov a zaručiť, aby činnosť politiky v Cirkvi sa obmedzila na to, čo je politika povinná voči Cirkvi? Lenže pri pohľade na znásilnenú Cirkev sme často s bolesťou videli, že Sillon založil ruky, keď nemal z obrany prospech. Vidíme, že obhajuje program, ktorý nijako nevyjadruje katolicizmus. Sillonu však nevadí, že tí istí ľudia, keď sa plne angažujú v politických sporoch a boli podnecovaní provokáciou, verejne vyhlásili svoju vieru. Čo máme povedať okrem toho, že v sillonistoch sú dva druhy ľudí; jednotlivec, ktorý je katolícky a sillonista, človek verejnej činnosti - ktorý je neutrálny!

Prestal sa nazývať katolícky

Boli doby, kedy Sillon ako taký bol výhradne katolíckym. Poznal len jednu mravnú moc, katolícku a hlasno vyhlasoval, že demokracia bude buď katolícka alebo nebude vôbec. Potom prišiel čas revízie Sillonu. Ponechal každému jeho náboženstvo alebo jeho filozofiu. Prestal sa nazývať katolíckym a formulu: *"demokracia bude katolíckou"* nahradil formulou inou: *"demokracia nebude katolíckou,"* nie viac ako protižidovskou alebo protibudhistickou. To bola doba plus grand Sillonu. Na zriaďovanie budúceho "mesta" povolal robotníkov všetkých náboženstiev a všetkých siekt. Uložili im len prijať spoločný sociálny ideál, ctiť všetky náboženské presvedčenia a prispieť mravnou silou. *„Zaiste - vraví sa - vodcovia Sillonu kládli náboženskú vieru nadovšetko. Avšak môžu odňať druhým právo čerpať mravnú silu tam, kde ju môžu? Na druhej strane tiež chcú, aby druhí uznávali ich právo, čerpať svoju silu v katolíckej Cirkvi. Požadujú teda od všetkých, ktorí chcú terajšiu spoločnosť premeniť v zmysle demokracie, aby sa vzájomne neodsudzovali pre rozličné filozofické alebo náboženské presvedčenia, ale aby postupovali ruka v ruke nie vzdaním sa presvedčenia ale pokusom, na poli praktickej skutočnosti, dokázať správnosť svojho osobného presvedčenia. Snád' sa na tomto poli duchovného zápasu dá dosiahnuť jednota medzi rôznymi náboženskými a filozofickými presvedčeniami."*². A súčasne vyhlasovali (ako sa to však malo splniť?), že malý katolícky Sillon bude dušou veľkého kozmopolitného Sillonu.

Zrazu zmizlo meno "plus grand Sillon" a utvorila sa nová organizácia bez zmeny ducha a jadra, "aby zaviedla poriadok v práci a rôzne sily organizovala k činu. Sillon však zostáva dušou a duchom, ktorý vniká do skupín a pobáda k činnosti." A všetky nové skupiny, ktoré sa zdanlivo stali samostatnými: katolíci, protestanti, slobodomurári, si žiadajú, aby sa chopili diela. *„Katolícki súdruhovia budú v osobitných organizáciách pracovať na vzájomnom vyučovaní a výchove. Protestantí a voľnomyšlienkárski demokrati budú robiť to isté. Všetci: katolíci, protestanti a voľnomyšlienkarí, budú usilovať o to, aby vyzbrojili mládež nie k bratovražednému boju, ale k veľkodušnému zápasu na poli sociálnych a občianskych cností."*³.

Medzináboženská jednota

Toto vyhlásenie a táto nová organizácia Sillonu dali podnet k vážnym úvahám. Máme tu teda medzináboženskú, katolíckmi založenú jednotu, usilujúcu sa o reformu civilizácie, ktorá je predovšetkým katolíckym dielom, pretože žiadna pravá civilizácia bez mravnej civilizácie a žiadna pravá moderná civilizácia bez pravého náboženstva, nemôže byť. To je dokázanou pravdou a dejinnou skutočnosťou. A noví

² Marc Sangnier, Discours de Ruen, 1907

³ Marc Sangnier, Paris, Mai, 1910

sillonisti nebudú môcť predstierať, že len pracujú na poli "praktickej skutočnosti", kde na rôznosti vyznania nezáleží. Ich vodca pociťuje vplyv presvedčenia ducha na výsledok činu tak dobre, že ho spoznal bez rozdielu náboženstva, ktorému patrí, *"aby na poli praktickej skutočnosti dokázali správnosť svojho osobného presvedčenia."* A právom, pretože praktická skutočnosť na seba berie charakter náboženského presvedčenia, ako údy tela prijímajú formu ich oduševňujúceho princípu. Čo sa dá povedať o spoločenstve, v ktorom mladí katolíci s inovercami a neveriacimi každého druhu sú spojení v takomto diele? Nie je to desaťkrát nebezpečnejšie ako nejaká neutrálna jednota? Čo sa dá povedať o tejto výzve ku všetkým inovercom a nevercom, aby dokazovali prednosti svojho presvedčenia na sociálnom poli ako v nejakom apologetickom zápase, akoby toto zápolenie netrvalo už devätnásť storočí v menej nebezpečných podmienkach pre vieru a veriacich a úplne v rámci katolíckej Cirkvi? Čo sa dá povedať o tejto úcte katolíka ku všetkým bludom a zvláštnej výzve katolíka ku všetkým disidentom, aby upevnili svoje presvedčenie štúdiom a z neho čerpali vždy bohatšie zdroje nových síl? Čo sa dá usúdiť o zjednotení, v ktorom všetky náboženstvá, áno aj voľnomyšlienkarstvo sa môže hlasno a ľubovoľne uplatniť? Lebo sillonisti, ktorí na verejných prednáškach a pri iných príležitostiach, hrdo zdôrazňujú svoju osobnú vieru, zaiste nepomýšľajú zavrieť ústa iným a nebránia protestantom vyznávať protestantizmus, skeptikom skepticizmus. Čo si možno konečne myslieť o katolíkoch, ktorí vstupujú do študijných krúžkov a nechávajú svoj katolicizmus pred dvermi, aby nevydesili svojich súdruhov, ktorí *"snívajú o nezištnej sociálnej činnosti, prejavujú nevôľu nad tým, aby sa stali sluhami víťazstva záujmu, združenia alebo samotného presvedčenia, nech je akékoľvek"*? To je vyznanie viery nového demokratického výboru pre sociálnu činnosť, ktorý zdedil najdôležitejšie úlohy bývalej organizácie, a ktorý - ako sa hovorí - "odstránil každú dvojakoť väčšieho (plus grand) Sillonu v reakcionárskych a antiklerikálnych kruhoch" je prístupný všetkým, "ktorí si vážia mravné a náboženské sily a sú presvedčení, že pravá sociálna emancipácia nie je možná bez veľkodušného kvasu idealizmu." Naozaj, každá dvojakoť bola úplne odstránená: sociálne snahy Sillonu nie sú už katolíckymi, sillonista ako taký nepracuje pre niektorú stranu; a "Cirkev", hovoria, *"nemôže si robiť žiadne nároky na sympatie, získané svojou činnosťou."*

Cirkev a sociálna činnosť

Je to naozaj zvláštna domýšľavosť. Obávajú sa, že Cirkev by nemala ťažiť zo spoločenského pôsobenia Sillona, pretože by to neprospievalo celej ľudskej rase! Zvláštny zvrátený názor! Cirkev by mohla mať prospech zo spoločenského konania! Ako keby najväčší ekonómovia neuznali, že pre sociálne hnutia, ak majú byť vážnymi a plodnými, musia získať Cirkev. Ešte zvláštnejšia, práve tak zarážajúca ako zarmucujúca je opovážlivosť a ľahkomyselnosť ľudí, ktorí sa nazývajú katolíckmi, ktorí snívajú o premene spoločnosti za takých okolností a mimo katolícku Cirkev, o zriadení "ríše spravodlivosti a lásky" s pomocou ľudí prichádzajúcich zo všetkých strán bez náboženstva alebo bez viery, len keď zabudnú na to, čo ich rozdeľuje: náboženské a filozofické presvedčenie a zdôrazňujú to, čo ich spája: veľkodušný idealizmus a mravné sily, ktoré čerpajú tam, "kde môžu". Ak uvážime, aká bola potrebná sila, múdrosť a nadprirodzené cnosti na zriadenie kresťanského "mesta", ak si spomenieme na utrpenie miliónov mučeníkov, na osvietenie cirkevných Otcov a cirkevných učiteľov, na oddanosť všetkých hrdinov lásky, na mocnú, z neba pochádzajúcu hierarchiu, na prúdy Božích milostí - to všetko zriadené, spojené a preniknuté životom a duchom Ježiša Krista, múdrosťou Božou, Slovom, ktoré sa stalo Telom - ak pomyslíme na to všetko, žasneme, keď vidíme ako sa noví kňazi pokúšajú zlepšiť toto všetko v Sillone na základe hmlistého idealizmu a občianskych cností. Čo dosiahnu? Aký bude výsledok tejto spoločnej práce? Fantastické množstvo slov, v pestrej zmesi a vo zvodnom zmätku sa budú skviať heslá slobody, spravodlivosti, bratstva, lásky, rovnosti, povznesenia ľudstva, a to všetko vybudované na falošne chápanom pojme ľudskej dôstojnosti. Bola by to obrovská agitácia, neužitočná pre vytúžený cieľ, ale prospešná menej utopistickým poburovačom ľudu. Áno, právom môžeme povedať, že Sillon obrátil svoj zrak k preludu a socializmu. Obávame sa, že bude dokonca ešte horšie. Výsledkom tejto práce, požívateľkou tohto kozmopolitného

sociálneho hnutia môže byť len demokracia, ktorá nie je katolícka, ani protestantská, ani židovská; náboženstvo (a takým chce sillonismus byť, ako jeho vodcovia tvrdili), ktoré je všeobecnejšie než katolícke a ktoré všetkých ľudí (ktorí sa stali bratmi a súdruhmi) spája "v ríši Boha": "Nepracuje sa pre Cirkev, pracuje sa pre ľudstvo!"

Hnutie odpadu

A teraz, ctihodní bratia, zarmútení sa pýtame, čo sa stalo s katolicizmom Sillonu? Ten, ktorý kedysi oprávňoval k najkrajším nádejiam, tá jasná a prudká bystrina bola vo svojom prúde zachytená modernými nepriateľmi Cirkvi, stala sa len úbohým prítokom veľkého hnutia odpadu, ktoré je organizované vo všetkých krajinách, aby bola vybudovaná univerzálna Cirkev bez dogiem a bez hierarchie, bez zákona ducha a bez uzdy vášní a ktorá pod rúškom slobody a ľudskej dôstojnosti by zaviedla v celom svete - keby zvíťazila - zákonité panstvo ľsti a násilia, potláčania slabých, všetkých tých, ktorí trpia a pracujú.

Poznáme príliš dobre tie temné dielne, v ktorých bolo vypracované skazonosné učenie, ktoré však nezmätie tých, ktorí jasne vidia. Vodcovia Sillonu sa mu nedokázali ubrániť: ich nadmerná citlivosť, dobrota srdca a s ňou čiastočne filozofický mysticismus, ich zviadli k evanjeliu, v ktorom sa domnievali, že vidia pravé evanjelium Spasiteľovo do tej miery, že sa odvažovali s našim Pánom Ježišom Kristom jednať s bezohľadnou dôvernosťou a že pre príbuznosť svojho ideálu s revolúciou sa nebáli rúhavo prirovnávať evanjelium k revolúcii, čo nemôže byť ospravedlnené predstieraním, ako by to bolo spôsobené nejakým zmätením alebo unáhlenou improvizáciou.

Znehodnotenie evanjelia

Chceme, ctihodní bratia, obrátiť vašu pozornosť na toto znetvorenie evanjelia a svätého charakteru nášho Pána Ježiša Krista, Boha a človeka zároveň, ako ich znetvoril Sillon a iní. Akonáhle sa zavadí o sociálnu otázku, je v istých kruhoch mravom, najprv vyradiť Božstvo Ježiša Krista a potom hovoriť len o jeho zvrchovanej dobromyseľnosti, o jeho zmilovaní sa nad všetkými ľudskými nedostatkami, o jeho dôraznej výzve k láske k blížnemu a bratstvu. Zaiste, že nás Ježiš miloval bezmedznou a nekonečnou láskou a zostúpil na zem, aby trpel a zomrel, aby všetci ľudia v spravodlivosti a láske okolo neho zhromaždení, oduševnení tými istými citmi vzájomnej lásky, žili v šťastí a v pokoji. Avšak uskutočnenie tohto časného a večného šťastia podmienil tým, aby každý žil cnostne a dal sa poučovať Petrom a jeho nástupcami. A hoci bol Ježiš aj voči zblúdeným a hriešnikom dobrotivý, nešetril ich predsa za ich bludné názory, aj keď boli poctivo mienené. Miloval všetkých, aby ich poučil, obrátil a zachránil. Keď k sebe volal núdzných a strádajúcich, nerobil tak, aby ich učil závisti a utopickej rovnosti. Keď dvíhal ponížených, nerobil tak, aby im vštepoval pocit že dôstojnosť je nezávislá od povinnosti k poslušnosti. Keď jeho srdce prekypovalo vlídnosťou k dušiam dobrej vôle, dokázal sa tiež ozbrojiť svätým rozhorčením proti przniteľom stánku Božieho, proti nešťastníkom, ktorí dávali malým pohoršenie, proti mocným, ktorí utláčali ľud ťažkými bremenami, bez toho žeby len prstom pohli na jeho povznesenie.

Bol práve tak silný ako mierny: napomínal, varoval, trestal, vediac a učiac nás, že bázeň je počiatkom múdrosti a že veľakrát musí byť odňatý úd, aby zvyšok tela bol zachránený. Konečne nesľuboval budúcej spoločnosti vládu ideálnej rovnosti, z ktorej bude odstránené všetko utrpenie, ale svojím učením a svojím príkladom naznačil cestu k možnému šťastiu na zemi a k dokonalému šťastiu v nebi: kráľovskú cestu svätého kríža. T.j. učenie, ktoré nám ukazuje v našom Pánovi Ježišovi Kristovi niečo iné než humanizmus bez podstaty a bez autority.

Povinnosti kléru

Vy, však ctihodní bratia, pokračujte v diele Spasiteľa ľudstva, napodobňujúc jeho miernosť aj jeho silu. Zostúpte dolu ku všetkým nedostatkom: žiadna bolesť nech neunikne vašej starostlivosti, k žiadnej žalobe nebudte ľahostajní! Avšak hlásajte veľkým i malým ich povinnosť. Vašou úlohou je utvárať svedomie ľudu a verejnej moci. Sociálna otázka by bola ľahšie riešiteľná, keby jedni aj druhí, súc menej egoistickí v obhajovaní svojich záujmov, si dôkladnejšie plnili svoje povinnosti.

Navyše: keďže v konflikte záujmov a najmä v boji s nepoctivými silami, cnosť človeka, ba ani sama jeho svätosť nestačí, aby mu zabezpečila každodenný chlieb a keďže sociálny systém má byť tak zariadený, aby svojim prirodzeným chodom ochromoval snahy zlých a zaisťoval každej poctivej vôli správny podiel na pozemskom šťastí, vrelo si prajeme, aby ste sa pre tento účel účinne zúčastnili na organizovaní spoločnosti. A za tým účelom, keď sa vaši kňazi horlivo venujú posväteniu duší, obrane Cirkvi a dielu lásky k blížnemu v užšom zmysle, vybrali ste si niektorých z nich, ktorí sú snaživí a múdreho ducha, doktorov teológie a filozofie, ktorí úplne ovládajú dejiny starej a novej civilizácie a zamestnali ich menej vysokým, za to však tým praktickejším štúdiom sociálnej vedy, aby ste ich vo vhodnom čase postavili na čelo svojho diela katolíckej akcie.

Avšak títo kňazi nech sa nedajú oklamať zmätkom novodobých názorov a oslniť falošnou demokraciou; nech nepreberajú výrečnosť najhorších nepriateľov Cirkvi a ľudu, frázovité reči plné práve tak zvučných, ako nerealizovateľných sľubov. Nech sú presvedčení, že sociálna otázka a sociálna veda nepovstali len včera.

Cirkev a štát

Po všetky časy Cirkev a štát v šťastnom porozumení vytvárali pre tento účel prospešné zariadenia. Cirkev, ktorá kompromitujúcim spojenectvom nikdy nezhradila blaho ľudu, sa nepotrebuje zrieknuť minulosti a postačí jej pri spoluúčasti všetkých, ktorí chcú vážne pracovať na sociálnej obnove, ktorí revolúciou zničený organizmus chcú zase oživiť v kresťanskom duchu, prispôbiť ju pomerom daným materiálnym vývojom dnešnej spoločnosti: pretože praví priatelia ľudu nie sú ani revolucionári, ani novátori, ale nositelia tradícií.

Svetskí vodcovia Sillonu prenechajú svoje miesto biskupom

Prajeme si, aby k tomuto dobrému dielu, poctivo a účinne prispela mládež Sillonu, súc vzdialená od všetkého odporu k tejto práci, ktorá je rozhodne hodná vašej pastoračnej starostlivosti a zbavená svojich chýb, by k nej účinne prispela v primeranej miere a v podriadenosti. Obracajúc sa teda k vodcom Sillonu s dôverou otca hovoriaceho k svojim deťom, žiadame od nich, aby k svojmu najlepšiemu prospechu a k najlepšiemu prospechu Cirkvi a Francúzska vám prenechali svoje miesto. Zaiste rozumieme veľkosti tejto obety, ktorú od nich vyžadujeme; ale vieme, že sú dost' šľachetní, aby ju priniesli a už vopred im udeľujeme za to v mene Pána nášho Ježiša Krista, ktorého nehodným námestníkom sme, svoje požehnanie.

Organizácia nech je vykonaná podľa diecéz pod vedením biskupov

Čo sa týka členov Sillonu, chceme, aby podľa diecézy a pod vedením príslušných biskupov pracovali súčasne tak na kresťanskej a katolíckej obnove ľudu, ako aj na zlepšení jeho stavu. Tieto diecézne skupiny budú zatiaľ vzájomne nezávislé.

Organizácie prijímú názov 'katolícky'

Aby jasne osvedčili, že sú úplne bez výskytu bludu minulosti, prijímú meno katolícky Sillon a každý člen k svojmu titulu sillonista pripojí katolícky. Samo sebou sa rozumie, že každému sillonistovi je slobodné ponechať si svoje politické presvedčenie, ak je toto zbavené od všetkého, čo sa protiví katolíckemu učeniu.

Odpor organizácií proti biskupom

Ak sa za týchto podmienok, ctihodní bratia, budú niektoré skupiny zdráhať sa vám podrobiť, považujte to bez všetkého za odpor podrobiť sa vašej autorite. Potom budete musieť preskúmať, či zostávajú v medziach čistej politiky alebo hospodárstva, alebo zotrvávajú v ich predchádzajúcich bludoch. V prvom prípade je zrejmé, že sa nimi nebudete zaoberať viac než s inými veriacimi; v prípade druhom urobíte opatrne avšak rozhodne vhodné opatrenia.

Kňazi a organizácie

Kňazi sa budú musieť úplne oddeliť od disidentských skupín a obmedzia sa na to, že budú udeľovať pomoc svojho sv. úradu členom jednotlivito a v súvislosti s doktrínou a správaním sa vštepovať im v svedníci spoločné pravidlá morálky. Pokiaľ ide o katolícke skupiny, zatiaľ čo kňazi a seminaristi im môžu pomáhať a venovať im svoju priazeň, nebudú sa k nim pridávať ako členovia; pretože je vhodné, aby kňazský stav stál nad laickým združením, hoci by toto bolo seba prospešnejšie a vedené najlepším duchom. Toto sú praktické opatrenia, ktoré sme považovali za potrebné zdôrazniť týmto obežníkom o Sillone a sillonistoch. Prosíme Pána z hĺbky duše, aby títo muži a mladíci pochopili závažné dôvody, ktoré ho podnietili. Nech im dopraje učenlivosti srdca a dodá im odvahy, aby ukázali Cirkvi rýdzosť svojej katolíckej horlivosti a nech vám, ctihodní bratia, ktorým teraz patria, prepožičia city pravej otcovskej lásky k nim. V tejto nádeji a na dosiahnutie tohto túžobného výsledku udeľujeme vám všetkým, ako aj vášmu kléru a vášmu ľudu, apoštolské požehnanie.

Dané v Ríme u sv. Petra 25. augusta 1910, v ôsmom roku Nášho pontifikátu. Pius X., pápež

Zdroj:

<http://dielnasj.blogspot.com/p/notre-charge-apostolique-sv-pius-x.html>

<http://www.papalencyclicals.net/pius10/p10notre.htm>